

Jaarverslag 2014 van de Stichting Boek/Werk/Onderzoek

Het bestuur van de Stichting Boek/Werk/Onderzoek, bestaande uit Joop Visser, voorzitter, Ludi Visser-Haantjes, secretaris, André Ligthart Schenk, penningmeester, Jacob Baars en Nico Douma, is in 2014 drie maal in vergadering bijeen geweest en wel op 10-2-2014, 12-5-2014 en 11-8-2014. Door ziekte en drukte van verschillende bestuursleden, is de vergadering die op 11 november gepland was afgezegd.

Vanaf dit jaar - 2012 - worden alle jaarverslagen en financiële jaarverslagen op het internet gepubliceerd, dit verplicht is namelijk geworden voor alle als ANBI's aangemerkte instellingen. Jacob zal er wederom voor zorgen dat deze op de pagina van de Stichting www.itplein19.nl/BWO/BWO.html komen te staan.

Dit jaar is na diverse versies de definitieve versie van De Verklaring met betrekking tot zaken in beheer en bezit van de Stichting Boek/Werk/Onderzoek, waarin duidelijk wordt uitgegaan van de Auteurswet, afgerond. Alle onderdelen worden duidelijk beschreven, ook een toevoeging over Joops eigen werk en wat ermee moet gebeuren en dat de collectie van André naar zijn kinderen gaat maar binnen Nederland moet blijven - niet aan overheid, instellingen of musea mag vervallen. De werken die bij Drukkerij Douma berusten zijn eigendom van de familie Douma: in de toekomst, als één van de huidige werknemers het bedrijf overneemt, gaan deze werken naar de familie privé, ook daar geldt dat verdere verspreiding is gelimiteerd en dus niet naar overheid, instellingen of musea mogen. Tevens is er een lijst gemaakt met toegestane buitenlandse instellingen die voor donatie in aanmerking komen. Het stuk is door de bestuursleden ondertekend en toegevoegd aan de map met oprichtingsaktes.

Door een naamswisseling van de verzekeringsmaatschappij (nu Interpolis Zeker van je zaak), kwam naar voren dat een aantal gegevens bij de Kamer van Koophandel niet klopten. O.a. het soort branche waarin de stichting werkzaam zou zijn klopte duidelijk niet, n.l. dat het een uitgeverij van tijdschriften zou zijn. We hebben dit laten veranderen en de beschrijving 'Museum' kwam nog het dichtst in de buurt. Daarbij bleek ook dat de functie van het atelier niet helemaal duidelijk was. Restauratrice Nancy Knaap en Joop Visser, graficus/ beeldend kunstenaar maken beide gebruik van de machines en materiaal van de Stichting en betalen hiervoor een vast huurbedrag.

Er is in het begin van het jaar een discussie ontstaan over het gebruik door grafici van de Fraktur= Gebroken Schiff Letter, dit n.a.v. de letter die in het Fries Grafisch Museum en in Atelier It Plein 19 is. Er bestaat veel mis- en onverstand over. We hebben het een en ander uitgezocht.

De letter wordt tegenwoordig weer veel gebruikt, vooral door de z.g. Gothic beweging en wekt hier en daar behoorlijk wat aversie op door de associatie die veel mensen erbij hebben met de foute geschiedenis van Duitsland en de Tweede Wereld oorlog. Hitler wilde de Fraktur afschaffen omdat het een zogenaamde 'jodenletter' was (hij bedoelde daar ook alle intellectuelen mee), maar het volk was tegen. Hitler wilde juist een eigen, Duitse letter en voerde daarom de Antiqua en schreefloze letter in als overgangletter daarnaar. Na een jaar moest hij toegeven dat het hem niet lukte deze letter in te voeren, of vooral de Fraktur af te schaffen, en ging hij weer terug naar de Fraktur, maar natuurlijk niet naar de Fränkische Fraktur, maar naar een 'reine Deutsche Fraktur', daarvoor heeft hij ontwerpers aangetrokken, die alle Arische verklaringen hadden ondertekend. De hele z.g. Gothic aanhang heeft geen idee en gebruikt alles wat op Gothisch lijkt. Joop laat een aantal voorbeelden zien uit oude druksels, zoals boeken uit 1544 en de Generale Staeten 1647 en Notificatie Poincten Reformatoir uit 1748 (Leeuwarden). Maar ook oude schoolboeken van onszelf, waarin z.g. Oud Hollandse letters gebruikt werden. Gebroken schrift komt voort uit het schrift van monniken die schreven met een brede pen, die altijd in dezelfde diagonale stand neergezet werd, gelijk aan de diagonaal van de bladspiegel (van linksboven naar rechtsonder breed en van linksonder naar rechtsboven smal). Ze maakten eerst middelbrede verticale strepen op gelijke afstand en daarna horizontale en diagonale dunnere verbindingen boven en onder om letters te vormen.

Op verzoek van onze Japanse collega Rina Aoki zijn we op zoek gegaan naar informatie over het papiergebruik van Rembrandt voor zijn etsen, maar vooral zijn olieverfschilderijen waarbij hij het Japanse papier op paneel plakte. Volgens de oude VOC documenten die zij gevonden heeft, kan het mogelijk zijn dat Rembrandt papier in Japan (Echinazen) besteld heeft dat door de VOC bij hem werd afgeleverd. We hoopten in een studie over dit onderwerp van Erik Hinterding e.a., door Nico ingebracht, daarover informatie te vinden, die blijkt echter alleen te gaan over de inhoud van de etsen van Rembrandt. De tentoonstelling van etsen van Rembrandt in het Hannemahuis in Harlingen was aanleiding om hiernaar op zoek te gaan. Helaas hebben we geen andere informatie gevonden naast de stukken van het VOC.

De collectie kunstenaarsboeken - de deelcollectie <Atelier It Plein 19 - Oosterlittens/Rotterdam> - in beheer van de Stichting, zijn voor een groot deel beschreven in een catalogus, gestempeld en voorzien van foto's. De collecties <Kunstenaarsboeken van Internationale Collega's> en de naslagwerken en studiewerken worden daarnaast ook in zijn geheel bekeken en opnieuw gerangschikt. Dit is een doorgaande bezigheid.

Ook wordt nog steeds hard gewerkt aan de herinrichting van Joops atelier, hiervoor is o.a. de kast die de papiervoorraad draagt opnieuw ingericht.

In de tuin zijn op de erfscheidingen met de burenhekwerken met begroeiing geplaatst. Aanleiding was dat de burenen (van der Wal) ons hadden gevraagd of zij de voorkant van het schuurtje in onze tuin dat grenst aan de hunne mochten verven vanuit hun tuin, omdat zij er op uitkeken. We vonden het goed, maar wel hebben we aangekondigd dat we het gingen afbreken en de rommel gingen opruimen in de zomer. Later bleek dat ze een deel van de schutting hadden weggehaald om de voorkant van onze schuur helemaal in het bielzenzwart te zetten met een nieuw raam enz. Bovendien was t.b.v. de actie nogal wat groen weggehaald. De burenen schijnen nog steeds te denken dat onze grond en schuur van hun was van oorsprong. Dat klopt niet volgens de kadaster tekeningen van 1903, die we ooit hebben gekregen van het kadaster zelf. Wij hebben er genoeg van en gaan verder onze eigen gang. Volgens ons staan wij volkomen in ons recht. Het opruimen van de twee andere schuurtjes achterin de tuin heeft behoorlijk wat afval opgeleverd, dat naar de milieustraat gebracht is, zo'n 1000 kilo.

Het onderhouden van het oude pand en de tuin is een kwestie van voortdurende zorg en aandacht. Waar mogelijk doen de bestuursleden dit werk zelf om kosten te besparen.

Ludi Visser
3-6-2015